

PRAWO AUTORSKIE

Każdy element składający się na kurs e-learningowy, od materiałów dydaktycznych po system tworzący środowisko kształcenia, jest w określonym stopniu chroniony prawem autorskim. Kwestia praw autorskich i e-learningu w polskim ustawodawstwie nie jest prawnie uregulowana. Brakuje orzecznictwa, które można odnieść bezpośrednio do problematyki e-learningu. Rozważania związane z e-edukacją i wykorzystaniem technologii z perspektywy ochrony autorsko prawnej są możliwe dzięki *Ustawie z dnia 4 lutego 1994 roku - O prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Dz. U. 1994, nr 24, poz. 83 – z późn. zm.).

Co podlega ochronie autorskoprawnej?

Według w/w ustawy przedmiotem prawa autorskiego jest utwór, definiowany jako „każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia” (art. 1 ust. 1 w/w ustawy). Aby efekt pracy mógł być uznany za utwór, musi spełnić warunek twórczości oraz oryginalności. Istotne jest utrwalenie, uzewnętrznienie utworu w jakiejkolwiek postaci (niekoniecznie skończonej), ponieważ pomysły czy idee nie są objęte ochroną prawną - autorską. W kontekście e-learningu utworem jest szkolenie lub kurs e-learningowy, który zgodnie z przepisami można traktować jak utwór multimedialny.

Kurs e-learningowy i jego elementy a prawa autorskie

Cechą wyróżniającą kursy e-learningowe spośród innych przedmiotów prawa autorskiego jest przede wszystkim ich niejednorodna struktura, na którą składają się różne elementy, takie, jak oprogramowanie oraz materiały dydaktyczne łączące tekst, grafikę, dźwięk, obraz etc.

Oprogramowanie - przy założeniu, że twórcy kursu korzystają z legalnego oprogramowania zarówno w zakresie platformy, na której jest usytuowany kurs, jak i przy projektowaniu szaty graficznej lub dźwięku i opracowywaniu treści kursu, nie powstają szczególne problemy związane z łamaniem praw autorskich. W większości przypadków odpowiedzialność za zabezpieczanie praw autorskich do platformy spoczywa na instytucji, która udostępnia platformę do celów szkoleniowych.

Materiały dydaktyczne - opracowanie finalnej wersji kursu łączy się niejednokrotnie z wykorzystaniem gotowych materiałów edukacyjnych lub z ich modyfikacją na potrzeby ostatecznego kształtu kursu. W pierwszym przypadku prawa autorskie do uwzględnionych materiałów dydaktycznych (prezentacji, artykułów, wykresów, zdjęć etc.) zachowują ich twórcy, natomiast adaptacja poszczególnych materiałów na potrzeby kursu wymaga zgody poszczególnych autorów zarówno w sytuacji ingerencji w uprawnienia o charakterze osobistym, jak i majątkowym. Jest to szczególnie ważne, jeśli dochodzi do wykorzystania istniejących wcześniej dzieł, np. podręczników lub skryptów.

Kurs e-learningowy jako utwór zbiorowy a prawa autorskie

Nad finalną wersją kursu e-learningowego może pracować kilka osób. Osoby te są autorami poszczególnych elementów kursu, które mogą stanowić odrębne i samodzielne materiały szkoleniowe. Jednocześnie elementy te, połączone w całość, tworzą spójny i sensowy kurs. Cele edukacyjne oraz przewaga elementów tekstowych nad graficznymi przemawiają za uznaniem kursu za utwór zbiorowy, a nie np. dzieło audiowizualne.

Pewne prawa zastrzeżone – licencje Creative Commons

Obok ochrony autorskoprawnej, jaka przysługuje twórcom szkoleń i kursów e-learningowych z tytułu zapisów Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, każdy autor może chronić swoją pracę na zasadach licencji Creative Commons (CC). „Licencje Creative Commons wykorzystują prawo autorskie, aby umożliwić przekazanie innym części praw przysługujących autorowi. Nie oznaczają one zrzeczenia się praw autorskich. Dzieła objęte licencjami CC nie trafiają do domeny publicznej – prawa autorskie zachowuje twórca, który decyduje o warunkach udostępniania własnych prac i zakresie ich ochrony. Licencje CC zostały opracowane z myślą o wszelkiego rodzaju materiałach: stronach internetowych, muzyce, zdjęciach, filmach, literaturze czy materiałach edukacyjnych i artykułach naukowych – przede wszystkim tych rozprowadzanych przez Internet”.

Polityka prywatności

Udział w kursach i szkoleniach realizowanych na platformie e-learningowej wymaga zarejestrowania się w systemie w celu założenia konta. Wiąże się to z podaniem danych osobowych, które są zapisywane w bazie danych i przetwarzane przez instytucję oferującą szkolenie na potrzeby edukacyjne. Według art. 7 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - O ochronie danych osobowych (Dz. U. 1997, nr 133, poz. 833 – z późn. zm.) przez „przetwarzanie danych osobowych rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych”.